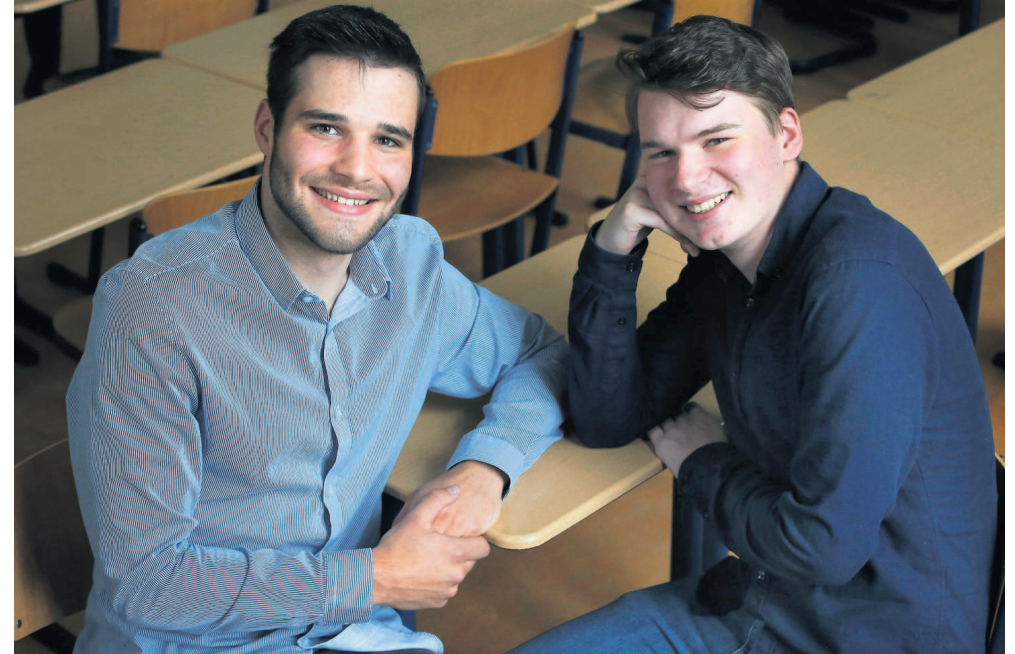

Jongeren in Friesland zijn lager opgeleid dan het landelijk gemiddelde, zo blijkt uit cijfers van het Fries Sociaal Planbureau. Hogeropgeleiden kiezen er massaal voor om naar de Randstad te vertrekken, terwijl de lageropgeleiden hier blijven. Ook scholieren laten die trend zien.

Diploma op zak, weg uit Friesland

Froukje Kuipers en Maryse Brandsma hoeven niet per se weg uit Friesland.

Eric Heischer wil naar Nijmegen, Gijs ten Brink wil zijn rechtenstudie deels in New York doen.

TEKST NOOR VLOEIMANS
FOTO'S NIELS WESTRA

In het Noorden kan ik minder bereiken', 'het is hier best wel saai'; 'ik ga makkelijker een baan vinden in de Randstad'. Hier zijn geen inwoners van de grote steden aan het woord die menen dat het leven daar beter is. Ook middelbare scholieren van Stedelijk Gymnasium Piter Jelles in Leeuwarden denken er zo over. Terugkomen naar Friesland kan altijd nog, het lijkt vooralsnog zaak om er snel weg te gaan, richting Randstad.

Zelfs leerlingen uit de vijfde klas, die in principe nog een jaar hun studiekeuze mogen uitstellen, zijn er van overtuigd dat ze de provincie willen verlaten. „Misschien dat ik ooit terugkom, als ik ouder ben. Maar ik wil wat van de wereld zien, en die is groter dan Friesland”, zegt Michelle van de Graaf (16). De scholier uit Leeuwarden wil graag *International Business* studeren in Groningen of Rotterdam. Haar klasgenoot Eric Heischer (18) uit Franeker denkt er net zo over. Hij wil in Nijmegen psychologie studeren, wat volgens decaan Aukelien van der Meulen een unicum is. „Groningen en Nijmegen hebben als universiteiten vaak regionale functies. Er gaat zel-

'Natuurlijk is het mooi als talenten blijven, die zorgen voor banen'

den iemand van hier naar Nijmegen. Meestal gaan leerlingen naar Groningen.”

Barcelona en New York: het lijkt vrij dichtbij voor de gymnasisten. „Ik wil rechten studeren in Amsterdam, dat heeft toch een wat internationaler karakter dan Groningen. Ik wil ook een semester naar New York”, vertelt Gijs ten Brink (16) uit Grou. Zijn klasgenoot Michelle, die *International Business* gaat studeren, ziet zichzelf wel rondlopen in Barcelona als student. „Ik kies Spaans erbij als taal.”

Leerlinge Maryse Brandsma (16) uit Ferwert wil hier wél blijven. Zij vindt het al spannend om in Leeuwarden op de campus van de universiteit (dependance van Groningen) te wonen. „Ik wil *Global Responsibility and Leadership* studeren. Ik voel me hier thuis voor nu, en mijn vrienden wonen hier.” Froukje Kuipers (18) uit Tytsjerk denkt er net

zo over. „Ik zie de meerwaarde van naar het Westen gaan gewoon niet zo. Ik wil voeding en diëetiek studeren in Groningen en daarmee kun je eigenlijk overal wel aan het werk. Ik hoef hier niet per se weg.”

„Er is sprake van selectieve migratie”, vertelt Elly van der Klauw, projectleider bij Kennisnetwerk Krimp Noord-Nederland. Deze organisatie doet onderzoek naar demografische veranderingen in de samenstelling van de bevolking. „Je ziet bijvoorbeeld dat veel hoogopgeleiden in Groningen wonen. Ten zuiden van de stad wonen veel medewerkers van hogescholen en de universiteit, dus daar wonen ook veel hogeropgeleiden.”

„Het is maar de vraag of het erg is dat hoogopgeleiden wegtrekken uit de provincie” zegt Jouke van Dijk, hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse aan de Rijksuniversiteit Groningen (RuG). „Natuurlijk is het mooi als talenten hier blijven, want die zorgen voor banen. Dat zie je in Leeuwarden, want daar neemt het aantal banen op hbo-niveau toe. Leeuwarden was een sterke speler in de financiële sector, en daar zijn in de crisis de hardste klappen gevallen. Nu zie je dat de banen weer toene- men, vooral voor hogeropgeleiden.” Dat is niet de enige voorwaarde

Rikst Miedema en Michelle van de Graaf verlaten de provincie na het behalen van hun gymnasiumdiploma.

'Je moet je als regio afvragen wat je wil. Benadruk die sterke punten'

om mensen naar het Noorden te lokken. Een baan is mooi meegenomen, maar voor werk alleen komen hogeropgeleiden niet deze kant op. „Dat speelde bij Philips in Drachten. Allemaal hogeropgeleiden, maar die wilden daar niet wonen. De woonomgeving moet ook aantrekkelijk zijn”, zegt Van Dijk.

Het zijn niet alleen hbo'ers en academici die Friesland links laten liggen: ook jongeren uit deze provincie zijn minder hoog opgeleid dan het landelijk gemiddelde, zo blijkt uit cijfers van het Fries Sociaal Planbureau (FSP). Gemiddeld studeert 46 procent van de Friese studenten aan een hogeschool of universiteit. Dat ligt lager dan het landelijk gemiddelde van 58 procent. „Deels komt dat natuurlijk doordat Friesland geen universiteit kent, alleen twee hogescholen”, zegt Bianca Bijlsma, onderzoeker van het FSP.

Het planbureau onderzoekt momenteel of de mensen die de provincie verlaten ook echt wegblijven. „Als er hogeropgeleiden terugkomen, zijn dat dan dezelfde die vertrokken zijn, of is het import? Dat zijn we in kaart aan het brengen.”

Ook over oplossingen denkt zowel het FSP als Van Dijk na. „Je moet je afvragen wat je als regio wilt. Benadruk die sterke punten”, zegt Bijlsma. „Het is volgens mij geen duurzame oplossing om de Randstad te willen limiteren, of om een tweede Utrecht te willen worden als Friesland. Daar is misschien ook geen behoefte aan. We moeten de nadruk leggen op wat we hebben en waar we goed in zijn. Bijvoorbeeld ons als provincie richten op watertechnologie, landbouw en veeteelt. Dan onderscheid je je van de rest.”

Van Dijk voegt daar nog aan toe dat de mix tussen wonen en werken in balans moet zijn. „Mensen willen graag op een mooie plek wonen, iedereen wordt steeds flexibeler in wonen en werken, mede door de komst van thuiswerken en het verdwijnen van de negen-tot-vijf-mentaliteit. Dat zou ervoor kunnen zorgen dat mensen vaker kiezen om in Friesland te wonen. De culturele voorzieningen in de noordelijke steden zijn goed en de natuur is mooi.”